

132. ХӨЛӨГ ОНГОЦНООС ҮҮДЭЛТЭЙ БОХИРДЛООС СЭРГИЙЛЭХ ТУХАЙ ОЛОН УЛСЫН КОНВЕНЦ

*1973 оны 11 дүгээр сарын 02-ны өдөр баталж,
1983 оны 10 дугаар сарын 02-ны өдөр хүчин төгөлдөр болсон**

Энэхүү конвенцид Оролцогч тал,

Хүний оршин амьдрах хүрээлэн буй орчин болон далайн орчинг хадгалан, хамгаалах шаардлагатай гэдгийг ухамсарлан,

газрын тос болон бусад хортой бодисыг санаатайгаар, анхааралгүйгээр, эсхүл санамсаргүйгээр хөлөг онгоцноос гаргах нь бохирдлын ноцтой эх үүсвэрийг бүрдүүлэхийг хүлээн зөвшөөрөн,

байгаль орчныг хамгаалах тэргүүн зорилготой баталсан “Далайг газрын тосоор бохирдуулахаас сэргийлэх тухай” 1954 оны анхны олон улсын конвенцийн ач холбогдол болон далай болон эргийн хүрээлэн буй орчныг бохирдлоос хамгаалахад оруулсан тус конвенцийн жинтэй хувь нэмрийг хүлээн зөвшөөрөн,

далайн орчныг газрын тос болон бусад хортой бодисоор санаатайгаар бохирдуулахыг бүрэн зогсоох болон иймэрхүү бодисыг санамсаргүйгээр алдахыг багасгахыг эрмэлзэн,

газрын тосоор бохирдуулах асуудлаас илүү түгээмэл утга санаа бүхий дүрмийг тогтоосноор энэхүү зорилгыг биелүүлж болно гэж үзэж,

дараахь зүйлийг хэлэлцэн тохиролцов,

1 дүгээр зүйл Конвенцийн ерөнхий үүрэг

1. Конвенцийг зөрчин хортой бодис, эсхүл хортой бодис агуулсан бохир усыг далайд гарган далайн орчинг бохирдуулахаас сэргийлэх зорилгоор конвенцийн талууд энэхүү конвенцийн болон хавсралтын заалтыг хэрэгжүүлэх үүрэг хүлээнэ.

2. Өөрөөр тодорхойлж заагаагүй бол энэхүү конвенцийг иш татах явдал нь түүний протокол болон хавсралтад нэгэн адил хамаарна.

2 дугаар зүйл Нэр томьёо

Өөрөөр тодорхой заагаагүй бол энэхүү конвенцийн зорилгоор нэр томьёог дараахь утгаар ойлгоно:

1. “журам” гэж энэхүү конвенцийн хавсралтад тусгасан журмыг;
2. “хортой бодис” гэж далайд гарснаар хүний эрүүл мэндэд аюул учруулах, амьд нөөц болон далайн амьдралд хохирол учруулах, далайг хууль ёсоор ашиглах таатай нөхцөлийг алдагдуулах, эсхүл саад учруулах аливаа бодис тухайлбал, энэхүү конвенцийн хяналтад хамрагдах аливаа бодисыг;

3.

а) “далайд гаргах” гэж хортой бодис, эсхүл иймэрхүү бодис агуулсан бохир устай холбоотой тохиолдолд хөлөг онгоцноос аль нэг хэлбэрээр гаргах, тухайлбал, алдах, хаях, асгах, гоожих, шахан гаргах, ялгаруулах эсхүл суллах зэргийг;

б) “далайд гаргах” гэдэгт дараахь зүйлийг хамааруулахгүй:

* Монгол Улс 2004.01.15-ны өдөр нэгдэн орсон.

- i) 1972 оны 11 дүгээр сарын 13-ны өдөр Лондон хотноо байгуулсан хаягдал болон бусад зүйлсийг асгаж, далайг бохирдуулахаас сэргийлэх тухай конвенцийн утга санааны дагуу асгах;
 - ii) далайн ёроолын ашигт малтмалын нөөцийн хайгуул, ашиглалт болон түүнтэй холбогдолтой эрэг хавийн боловсруулалттай шууд холбоотой хортой бодисыг гаргах;
 - iii) бохирдлыг бууруулах, эсхүл хяналт тавих талаар шинжлэх ухааны хууль ёсны судалгааны зорилгоор хортой бодисыг гаргах;
4. “хөлөг онгоц” гэж далайн орчинд үйл ажиллагаагаа явуулж буй аливаа хөлөг онгоцны төрөл, тухайлбал, агаарын дэрэнд тулгуурлан явагч тээврийн хэрэгсэл, шумбагч онгоц, хөвөгч онгоц болон хөдөлгөөнгүй, эсхүл хөвөгч платформыг;
5. “захиргаа” гэж тухайн хөлөг онгоцны үйл ажиллагааны хувьд өөрийн эрх мэдлийг тогтоох улсын Засгийн газрыг. Аливаа улсын далбаан дор үйл ажиллагаагаа явуулах эрх бүхий хөлөг онгоцны хувьд захиргаа нь тухайн улсын Засгийн газар байна. Байгалийн нөөцийн хайгуул болон ашиглалтын зорилгоор тусгаар тогтносон эрхээ хэрэгжүүлэх улсын эрэг залгаа далайн ёроол болон эрэг залгаа газрын баялаг болон ашиглалттай холбоотой хөдөлгөөнгүй, эсхүл хөвөгч платформын хувьд захиргаа нь тухайн эрэг залгаа улсын Засгийн газар байна;
6. “хэрэг” гэж хортой бодис, эсхүл иймэрхүү бодис агуулсан бохир ус, хаягдлыг далайд гаргасан, эсхүл гаргасан магадал бүхий үйл явдлыг;
7. “байгууллага” гэж Засгийн газар хоорондын далайн зөвлөлдөх байгууллагыг хэлнэ.

3 дугаар зүйл Үйлчлэх хүрээ

1. Энэхүү конвенцийг дараахь нөхцөлд хэрэглэнэ:
- a) энэхүү конвенцийн талын далбаан дор үйл ажиллагаагаа явуулах эрх бүхий хөлөг онгоц;
 - b) талын далбаан дор үйл ажиллагаагаа явуулах эрхгүйч тухайн талын эрх мэдлийн дор үйл ажиллагаагаа явуулж буй хөлөг онгоц.
2. Өөрийн байгалийн нөөцийн хайгуул болон ашиглалтын зорилгоор олон улсын эрх зүйн дагуу далайн ёроол болон түүний эрэг залгаа газрын баялагийн талаарх талуудын тусгаар тогтносон эрхийг нь энэхүү конвенцийн хүрээнд хязгаарлах, эсхүл нэмэгдүүлэхгүй.
3. Энэхүү конвенц нь аль нэг улсын өмчийн, эсхүл түр хугацаагаар Засгийн газрын арилжааны бус үйлчилгээнд тухайн улсаас ашиглан ажиллуулж буй аливаа дайны хөлөг онгоц, усан цэргийн туслах хэрэгсэл, эсхүл бусад хөлөг онгоцны хувьд хэрэглэхгүй. Гэхдээ тал тус бүр өөрийн өмчийн, эсхүл ашиглан ажиллуулж буй хөлөг онгоцны үйл ажиллагааг, эсхүл үйл ажиллагааны чадварыг хязгаарлахгүйгээр энэхүү конвенцийн дагуу боломжтой болон зохих арга хэмжээ авч, ажиллуулах үүрэгтэй.

4 дүгээр зүйл Зөрчил

1. Энэхүү конвенцийн шаардлагыг аль нэг хэлбэрээр зөрчихийг хориглох бөгөөд тухайн хөлөг онгоцны захиргааны хууль тогтоомжийн дагуу шийтгэл ноогдуулна. Хэрэв зөрчил гаргасан талаар захиргаа нь мэдээлэл авч, гарсан зөрчилтэй холбоотой нотлох баримт нь шүүхийн үйл ажиллагааг эхлүүлэхэд хангалттай гэж үзсэн бол тэрээр өөрийн хууль тогтоомжийн дагуу шүүхийн үйл ажиллагааг аль болох даруй эхлүүлэх талаар арга хэмжээ авна.
2. Аливаа талын шүүх эрх мэдлийн хүрээнд конвенцийн шаардлагыг ямар нэг хэлбэрээр зөрчихийг хориглох бөгөөд тухайн талын хууль тогтоомжийн дагуу шийтгэлийг ноогдуулна. Зөрчил гаргасан тохиолдол тус бүрт тухайн тал дараахь арга хэмжээний аль нэгийг авна:

- а) өөрийн хууль тогтоомжийн дагуу шүүхийн үйл ажиллагааг эхлүүлэх талаар арга хэмжээ авах;
 - б) зөрчил гарсантай холбогдолтой өөрийн нэг эзэмшилд буй мэдээлэл, эсхүл нотлох баримтыг тухайн хөлөг онгоцны захиргаанд хүргүүлэх.
3. Аливаа усан онгоц энэхүү конвенцийг аль нэг хэлбэрээр зөрчсөнтэй холбогдолтой мэдээлэл, эсхүл нотлох баримтыг тухайн хөлөг онгоцны захиргаанд хүргүүлсэн тохиолдолд захиргаа нь авсан арга хэмжээний талаар мэдээлэл, эсхүл нотлох баримтыг хүргэгч тал болон байгууллагад даруй мэдээлнэ.
4. Энэхүү зүйлийг хэрэгжүүлэх зорилгоор аливаа талын хууль тогтоомжийн дагуу ноогдуулах шийтгэл нь энэхүү конвенцийг зөрчихгүй байлгахуйц хатуу байх бөгөөд зөрчил гаргасан газрыг үл харгалзан хатуу байна.

5 дугаар зүйл

Хөлөг онгоц шалгах тусгай дүрэм болон гэрчилгээ

1. Энэхүү зүйлийн 2 дахь хэсгийн заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор журмын заалтын дагуу конвенцийн аль нэг талын эрх мэдлийн хүрээнд олгосон гэрчилгээг бусад талууд хүлээн зөвшөөрөх бөгөөд энэхүү конвенцид тусгасан бүх зорилгын хувьд тэдгээрийн олгосон гэрчилгээний нэгэн адил хүчинтэйд тооцно.
2. Журмын заалтын дагуу гэрчилгээтэй байх шаардлагатай хөлөг онгоц нь аль нэг талын шүүх эрх мэдэлд буй боомт, эсхүл эрэг орчмын буудалд байх хугацаандаа шалгуулна. Тоног төхөөрөмж, эсхүл хөлөг онгоцны төлөв байдал олгосон гэрчилгээ дээрх тодорхойлолтоос ихээхэн зөрөөгүй бол иймэрхүү шалгалтаар гагцхүү хөлөг онгоцон дээр хүчинтэй гэрчилгээ байгаа эсэхийг хянаж үзнэ. Энэ тохиолдолд, эсхүл хөлөг онгоцон дээр хүчинтэй гэрчилгээ байгаагүй тохиолдолд шалгалт хийж буй тал нь тухайн хөлөг онгоц хөлөг онгоцноос далайн орчинд хохирол учруулах аюулгүйгээр гаргах хүртэл далайд гаргахгүй байх талаар арга хэмжээ авна. Гэхдээ тухайн тал хөлөг онгоцыг хамгийн ойр орчимд буй зохих засварын газарт хүргүүлэх зорилгоор түүнд боомт, эсхүл эрэг орчмын буудлаас гарах зөвшөөрөл олгож болно.
3. Хэрэв аль нэг тал өөрийн шүүх эрх мэдлийн хүрээн дэх боомт, эсхүл эрэг орчмын буудалд гадаадын хөлөг онгоцыг оруулахаас татгалзах, эсхүл тухайн хөлөг онгоц нь энэхүү конвенцийн заалтад нийцэхгүй байгаа шалтгаанаар ямар нэгэн арга хэмжээ авсан бол тухайн хөлөг онгоцонд өөрийн далбаан дор үйл ажиллагаа явуулах эрх олгосон талын консулын, эсхүл дипломат төлөөлөгчид, хэрэв мэдээлэх боломжгүй тохиолдолд тухайн хөлөг онгоцны захиргаанд даруй мэдээлнэ. Оруулахаас татгалзах, эсхүл иймэрхүү арга хэмжээ авахаас өмнө уг тал тухайн хөлөг онгоцны захиргаатай зөвлөлдөж болно. Хөлөг онгоцон дээр журмын заалтын дагуу хүчинтэй гэрчилгээ байхгүй тохиолдолд захиргаанд мөн мэдээлнэ.
4. Конвенцийн тал тус орны хөлөг онгоцны хувьд талууд энэхүү конвенцийн шаардлагыг зохих хэмжээнд хэрэглэх бөгөөд, түүнчлэн иймэрхүү хөлөг онгоцонд илүү тааламжтай нөхцөл олгохгүй байхыг хариуцана.

6 дугаар зүйл

Зөрчлийг илрүүлэх болон конвенцийг хэрэгжүүлэх

1. Энэхүү конвенцийн заалтыг зөрчих явдлыг илрүүлэх болон тэдгээрийг хэрэгжүүлэх талаар конвенцийн талууд хамтран ажиллах бөгөөд илрүүлэх болон хүрээлэн буй орчныг хянахад шаардлагатай бүх зүй ёсны болон бодит арга хэмжээ аван, тайлагнахад болон нотлох баримт цуглуулахад шаардагдах зохих арга техникийг хэрэглэнэ.
2. Энэхүү конвенцид хамааралтай хөлөг онгоцыг нэг талын аливаа боомт, эсхүл эрэг орчмын буудалд тухайн талаас томилсон, эсхүл бүрэн эрхийг нь олгосон ажилтнаар шалгуулан журмын заалтыг зөрчин тухайн хөлөг онгоцноос хортой бодис гаргасан эсэхийг тогтооно. Хэрэв шалгалтаар конвенцийг зөрчсөн нь тогтоогдсон тохиолдолд захиргаанд тайланг хүргүүлж ямар нэгэн холбогдох арга хэмжээ авна.

3. Журмын заалтыг зөрчсөн хөлөг онгоцноос хортой бодис, эсхүл иймэрхүү бодис агуулсан бохир ус, хаягдал гаргасан талаар аливаа нотлох баримт байгаа бол түүнийг аливаа тал захиргаанд хүргүүлнэ. Боломжтой бол тухайн талын эрх бүхий байгууллага нь зөрчлийн талаар хөлөг онгоцны эзэнд мэдэгдэнэ.

4. Ийм төрлийн нотлох баримт авсан даруй мэдээлэл хүлээн авсан захиргаа нь асуудлын талаар мөрдөн байцаалтын үйл ажиллагааг эхлүүлж, зөрчлийн талаар нэмэлт, эсхүл илүү үндэслэл бүхий нотлох баримт илрүүлэхийг нөгөө талаас шаардаж болно. Хэрэв захиргаа нь тухайн зөрчилтэй холбогдуулан илрүүлсэн нотлох баримт шүүхийн үйл ажиллагааг эхлүүлэхэд хангалттай гэж үзсэн тохиолдолд тэрээр өөрийн хууль тогтоомжийн дагуу шүүхийн үйл ажиллагааг аль болох түргэн эхлүүлэх талаар арга хэмжээ авна. Захиргаа нь авсан арга хэмжээний талаар зөрчлийн тухай мэдэгдсэн тал болон байгууллагад даруй мэдэгдэнэ.

5. Хэрэв энэхүү конвенцид хамааралтай хөлөг онгоцноос аливаа хортой бодис, эсхүл иймэрхүү бодис агуулсан бохир ус, хаягдал гаргасан тухай хангалттай нотлох баримтыг мөрдөн байцаалтын үйл ажиллагаа явуулах тухай хөлөг онгоцыг өөрийн шүүх эрх мэдлийн боомт, эсхүл эрэг орчмын буудалд ормогц шалгаж болно. Ийнхүү мөрдөн байцаалтын үйл ажиллагаа явуулсан тухай тайланг шаардлага гаргасан тал болон захиргаанд хүргүүлж, энэхүү конвенцийн дагуу шаардлагатай арга хэмжээ авхуулна.

7 дугаар зүйл

Хөлөг онгоцыг үндэслэлгүй саатуулах

1. Конвенцийн 4,5, эсхүл 6 дугаар зүйлийн дагуу хөлөг онгоцыг үндэслэлгүй саатуулах, эсхүл хорих явдлыг гаргахгүй байх талаар чармайлт гаргана.

2. Конвенцийн 4,5, эсхүл 6 дугаар зүйлийн дагуу хөлөг онгоцыг үндэслэлгүй саатуулах, эсхүл хорьсон тохиолдолд аливаа алдагдал, эсхүл хохирлыг нөхөн төлүүлэх эрх эдэлнэ.

8 дугаар зүйл

Хортой бодистой холбогдолтой тохиолдлын талаар тайлагнах

1. Болсон хэргийн талаарх тайланг аль болох бүрэн хэмжээнд энэхүү конвенцийн протокол I-ийн заалтын дагуу шуурхай бэлтгэнэ.

2. Конвенцийн тал тус бүр:

a) Болсон хэргийн талаарх бүх тайланг хүлээн авч, боловсруулахад зохих ажилтан, эсхүл байгууллага шаардагдах бүх арга хэмжээ авах;

b) бусад талууд болон байгууллагын гишүүн улсад түгээх зорилгоор авсан арга хэмжээний талаар дэлгэрэнгүй мэдээллийг байгууллагад хүргүүлэх.

c) Энэхүү зүйлийн заалтын дагуу тайланг хүлээн авсан тал дараахь газарт даруй мэдэгдэнэ:

i) холбогдох хөлөг онгоцны захиргаа;

ii) нөлөөлөгдсөн байж болох аливаа бусад оронд;

d) Конвенцийн тал тус бүр энэхүү конвенцийн протокол I-д дурдсан аливаа болсон хэргийн талаар өөрийн эрх бүхий байгууллагад тайлагнаж байх талаар өөрийн далайн шалгалтын хөлөг онгоц, нисэх онгоц болон холбогдох бусад үйлчилгээнд зориулан заавар гаргах үүрэг хүлээнэ. Шаардлагатай гэж үзсэн тохиолдолд тухайн тал нь байгууллага болон холбогдох бусад талд тайлагнана.

9 дүгээр зүйл

Бусад гэрээ болон тайлбар

1. Энэхүү конвенц нь хүчин төгөлдөр болмогц талуудын хооронд байгуулсан нэмэлт, өөрчлөлт бүхий 1954 оны “Далайг газрын тосоор бохирдуулахаас сэргийлэх тухай” олон улсын конвенцийг орлоно.

2. Конвенцийн заалтууд нь Нэгдсэн Үндэстний Ерөнхий Ассамблейн шийдвэр 2750 C/XXY/-ийн дагуу хуралдсан Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Далайн эрх зүйн

асуудлаар бага хурлаас хэрэгжүүлэх далайн эрх зүйн кодификаци болон хөгжил, далайн эрх зүйтэй холбогдуулан гаргасан, эсхүл ирээдүйд гаргах аливаа улсын нэхэмжлэл болон эрх зүйн үзэл бодол, эсхүл эрэг орчмын болон далбаа төлөөлөгч улсын шүүх эрх мэдлийн шинж чанар, цар хүрээнд сөргөөр нөлөөлөхгүй.

3. Энэхүү конвенцийн “шүүх эрх мэдэл” гэсэн нэр томъёог энэхүү конвенцийг хэрэглэх, эсхүл тайлбарлах үед хүчин төгөлдөр үйлчилж буй олон улсын эрх зүйн утгаар ойлгоно.

10 дугаар зүйл

Маргааныг шийдвэрлэх

Хэрэв холбогдох талууд хооронд хэлэлцээрээр шийдвэрлэх боломжгүй болон эдгээр талууд өөр хэлбэрээр тохиролцож чадахгүй байгаа тохиолдолд, энэхүү конвенцийг тайлбарлах, эсхүл хэрэглэх конвенцийн хоёр, эсхүл түүнээс дээш тооны тал хооронд гарсан ямар нэгэн маргааныг аль нэгний нь хүсэлтээр энэхүү конвенцийн протокол II-т заасан арбитрын шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

11 дүгээр зүйл

Мэдээллийг дамжуулах

1. Конвенцийн талууд дараахь мэдээллийг байгууллагад дамжуулах үүрэг хүлээнэ:

- a) конвенцийн цар хүрээний төрөл бүрийн асуудлаар баталсан хууль, зарлиг, захирамж, журам болон бусад баримт бичиг;
- b) журмын заалтын дагуу хортой бодис тээвэрлэх хөлөг онгоцны загвар, хийц болон тоног төхөөрөмжтэй холбогдолтой асуудлаар тэдгээрийн нэрийн өмнөөс үйл ажиллагаа явуулах эрх бүхий төрийн бус байгууллагын жагсаалт;
- c) журмын заалтын дагуу олгосон гэрчилгээний загварын хангалттай тоо хэмжээ;
- d) хүлээн авах төхөөрөмж, тэдгээрийн байршил, чадавх, бэлэн төхөөрөмж болон бусад тодорхойлолтын жагсаалт;
- e) энэхүү конвенцийг хэрэглэсэн үр дүнг тусгасан албан ёсны тайлан, эсхүл албан ёсны тайлангийн хураангуй;
- f) энэхүү конвенцийн зөрчилд бодитойгоор ноогдуулсан шийтгэлийн талаарх байгууллагаас баталсан маягт бүхий жилийн статистик тайлан.

2. Байгууллага нь энэхүү зүйлийн дагуу дамжуулсан аливаа мэдээллийг хүлээн авсан тухай талуудад мэдэгдэх болон 1/b/-f/-ийн дэд хэсгийн заалтын дагуу дамжуулсан аливаа мэдээллийг бүх талуудад түгээнэ.

12 дугаар зүйл

Хөлөг онгоцны эвдрэл

1. Захиргаа бүр аливаа хөлөг онгоц эвдэрсэн бөгөөд уг эвдрэл нь далайн орчинд их хэмжээний сөрөг нөлөө үзүүлсэн тохиолдолд журмын заалтын дагуу хэргийн талаар мөрдөн байцаалтын үйл ажиллагаа явуулна.

2. Мөрдөн байцаалтын үйл ажиллагааны үр дүнд тогтоосон зүйл нь энэхүү конвенцид нэмэлт, өөрчлөлт оруулахад ач холбогдолтой болно гэж үзсэн тохиолдолд хэргийн талаар тогтоосон мэдээллийг конвенцийн тал тус бүр байгууллагад дамжуулна.

13 дугаар зүйл

Гарын үсэг зурах, соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах болон нэгдэн орох

1. Энэхүү конвенц нь байгууллагын төв байранд 1974 оны 1 дүгээр сарын 15-ны өдрөөс 1974 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдөр хүртэл гарын үсэг зурахад нээлттэй байх бөгөөд түүнээс хойш нэгдэн ороход нээлттэй үйлдэнэ. Дараахь хэлбэрээр аливаа улс энэхүү конвенцийн тал болж болно:

- a) соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, эсхүл батлах тухай тайлбаргүйгээр гарын үсэг зурах;

- b) соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, эсхүл батлаж, дараа нь соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, эсхүл батлах нөхцөлтэйгөөр гарын үсэг зурах;
 - c) нэгдэн орох.
2. Соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах, эсхүл нэгдэн орохыг холбогдох баримт бичгийг байгууллагын ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалуулахаар хүргүүлнэ.
3. Байгууллагын ерөнхий нарийн бичгийн дарга нь гарын үсэг зурах, эсхүл соёрхон баталсан, эсхүл хүлээн зөвшөөрөх, батлах, эсхүл нэгдэн орох тухай аливаа шинэ баримт бичиг хадгалуулсан, хадгалуулсан өдрийн талаар энэхүү конвенцид гарын үсэг зурсан, эсхүл нэгдэн орсон бүх улсад мэдээлнэ.

14 дүгээр зүйл Нэмэлт хавсралт

1. Энэхүү конвенцид гарын үсэг зурах, соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах, эсхүл нэгдэн орох үедээ улс нь энэхүү конвенцийн хавсралт 3,4 болон 5 дугаар хавсралт /цаашид “Нэмэлт хавсралт” гэх/ -ын аль нэг, эсхүл бүгдийг тэрээр хүлээн зөвшөөрөхгүй гэдгийг зарлаж болно. Дээрх заалтыг харгалзан үзэж, конвенцийн талууд аливаа хавсралтыг бүхэлд нь биелүүлнэ.
2. Нэмэлт хавсралтыг биелүүлээгүй тухай зарласан улс нь 13.2-т заасан баримт бичгийг байгууллагад хадгалуулснаар хавсралтыг хэзээд ч хүлээн зөвшөөрч болно.
3. Энэхүү зүйлийн 1 дэх хэсгийн дагуу нэмэлт хавсралтын талаар мэдэгдэл гаргасан болон энэхүү зүйлийн 2 дахь хэсгийн дагуу хавсралтыг хүлээн зөвшөөрөөгүй улс нь энэхүү конвенцийн тухайн хавсралтад холбогдолтой ямар нэгэн үүрэг хүлээхгүй, эсхүл ямар нэгэн давуу эрх шаардах эрхгүй бөгөөд хавсралтад холбогдолтой асуудлын хувьд энэхүү конвенцийн талуудын хүрээнд хамрагдахгүй.
4. Байгууллага нь энэхүү конвенцид гарын үсэг зурсан, эсхүл нэгдэн орсон улс тус бүрт энэхүү зүйлийн дагуу хийсэн зарлал хийгээд энэхүү зүйлийн 2 дахь хэсгийн заалтын дагуу хадгалуулах аливаа баримт бичгийг хүлээн авсан тухай мэдээлнэ.

15 дугаар зүйл Хүчин төгөлдөр болох

1. 13 дугаар зүйлийн дагуу энэхүү конвенц нийлбэр дүнгээрээ дэлхийн худалдааны хөлөг онгоцны нийт даац 50-аас доошгүй хувийг эзлэх худалдааны хөлөг онгоц болон улс бүхий талууд 15-аас доошгүй болсон өдрөөс арван хоёр сарын дараа хүчин төгөлдөр болно.
2. Нэмэлт хавсралт энэхүү зүйлийн 1 дэх хэсэгт тухайн хавсралттай холбогдох нөхцөл хангагдсан өдрөөс хойш арван хоёр сарын дараа хүчин төгөлдөр болно.
3. Байгууллага нь энэхүү конвенцид гарын үсэг зурсан, эсхүл нэгдэн орсон улсад конвенц хүчин төгөлдөр болох өдөр болон энэхүү зүйлийн 2 дахь хэсгийн дагуу нэмэлт хавсралт хүчин төгөлдөр болох өдрийн талаар мэдээлнэ.
4. Энэхүү конвенцийн, эсхүл аль нэг нэмэлт хавсралтын дагуу соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах, эсхүл нэгдэн орох тухай баримт бичгийг тэдгээрийг хүчин төгөлдөр болгох шаардлагууд биелэгдсэний дараа боловч хүчин төгөлдөр болох өдрөөс өмнө хадгалуулсан улсын хувьд соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах, эсхүл нэгдэн орох нь конвенц эсхүл тухайн хавсралт хүчин төгөлдөр болох өдөр, эсхүл баримт бичгийг хадгалуулсан өдрөөс хойш гурван сарын дараа, хожуу буюу сүүлчийн байгаа өдөр нь хүчин төгөлдөр болно.
5. Энэхүү конвенц, эсхүл хавсралтыг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах, эсхүл нэгдэн орох тухай баримт бичгийг тэдгээрийг хүчин төгөлдөр болох өдрөөс хойш хадгалуулсан улсын хувьд конвенц, эсхүл хавсралт нь баримт бичгийг хадгалуулсан өдрөөс хойш гурван сарын дараа хүчин төгөлдөр болно.
6. Энэхүү конвенц, эсхүл нэмэлт хавсралтад 16 дугаар зүйлийн дагуу нэмэлт өөрчлөлт оруулахад шаардагдах нөхцөл тус бүр хангагдсан өдрөөс хойш соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах, эсхүл нэгдэн орох тухай хадгалуулсан аливаа баримт бичгийг нэмэлт өөрчлөлт оруулсан конвенц, эсхүл хавсралтын хувьд хэрэглэнэ.

16 дугаар зүйл
Нэмэлт, өөрчлөлт

1. Энэхүү конвенцид дараахь хэсэгт тодорхойлсон аль нэг журмаар нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болно.

2. Байгууллагаар хэлэлцсэний дараа нэмэлт, өөрчлөлт оруулах:

а) конвенцийн талаар санал болгож буй нэмэлт, өөрчлөлтийг байгууллагад мэдэгдэх бөгөөд түүний ерөнхий нарийн бичгийн дарга саналыг хэлэлцэх өдрөөс гурван сараас доошгүй сарын өмнө байгууллагын гишүүн бүрт мэдэгдэх;

б) дээр заасны дагуу санал болгож, тараасан нэмэлт, өөрчлөлтийг байгууллага холбогдох албанд хэлэлцүүлэх зорилгоор шилжүүлэх;

с) байгууллагын гишүүн мөн эсэхийг үл хамааран конвенцийн талууд холбогдох албаны үйл ажиллагаанд оролцох эрх эдлэх;

д) нэмэлт, өөрчлөлтийг зөвхөн конвенцийн талууд, хүрэлцэн ирсэн болон санал хураалтад оролцож буй талуудын гурваны хоёрын саналаар батлах;

е) дэд хэсэг d/-ийн дагуу баталсан нэмэлт, өөрчлөлтийг байгууллагын ерөнхий нарийн бичгийн дарга хүлээн зөвшөөрүүлэх зорилгоор конвенцийн тал тус бүрт хүргүүлэх;

ф) дараахь тохиолдолд нэмэлт, өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрсөнд тооцно:

i) конвенцийн зүйлд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрсөн өдрөөр нийлбэр дүнгээрээ дэлхийн худалдааны хөлөг онгоцны нийт даацын 50-иас доошгүй хувийг эзлэх худалдааны хөлөг онгоц бүхий талуудын гуравны хоёр хүлээн зөвшөөрсөн өдрийг;

ii) дэд хэсэг (f)(iii)-т заасан журмын дагуу конвенцийн хавсралтад оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтийг түүнийг батлах үед холбогдох алба нь нэмэлт, өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрсөн өдөр нийлбэр дүнгээрээ дэлхийн худалдааны хөлөг онгоцны нийт даацын 50-иас доошгүй хувийг эзлэх худалдааны хөлөг онгоц бүхий талуудын гуравны хоёр хүлээн зөвшөөрсөн тохиолдолд. Гэхдээ конвенцийн хавсралтад оруулсан нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болохоос өмнөх аливаа хугацаанд аль нэг тал нь, түүний хувьд нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болохоос өмнө тухайн тал баталснаа тодорхой илэрхийлэх шаардлагатай гэдгийг байгууллагын ерөнхий нарийн бичгийн даргад мэдэгдэж болно. Байгууллага нь мэдэгдэл болон түүнийг хүлээн авсан өдрийн талаар талуудад мэдээлнэ;

iii) конвенцийн хавсралтад, дэд-хавсралтад оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтийг түүнийг баталсан үед холбогдох албанаас тодорхойлсон хугацааны төгсгөлд хүлээн зөвшөөрснөөр тооцох. Хэрэв энэ хугацаанд талуудын гуравны хоёр, эсхүл нийлбэр дүнгээрээ дэлхийн худалдааны хөлөг онгоцны нийт даацын 50-иас доошгүй хувийг эзлэх худалдааны хөлөг онгоц бүхий талуудын гуравны нэгээс доошгүй хувь аль нөхцөл нь биелэгдсэн байхаас шалтгаалан байгууллагад эсэргүүцэж буй талаар мэдэгдээгүй бол, энэхүү хугацаа нь арваас доошгүй сар байна;

iv) конвенцийн протокол I-д нэмэлт, өөрчлөлт оруулахад конвенцийн хавсралтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах журамтай адил байх;

v) конвенцийн протокол II-т нэмэлт, өөрчлөлт оруулахад дээрх дэд-хэсэг (f)(i)-ийн дагуу конвенцийн зүйлд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах журамтай адил баримтална.

г) дараахь нөхцөлд нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болно:

i) дэд хэсэг (f)(iii)-т заасан журмын дагуу бус нэмэлт, өөрчлөлт конвенцийн зүйл, протокол 2, эсхүл протокол 1, эсхүл конвенцийн хавсралтад хийсэн тохиолдолд дээрх заалтын дагуу хүлээн зөвшөөрсөн нэмэлт, өөрчлөлт нь хүлээн зөвшөөрсөн өдрөөс хойш зургаан сарын дараа;

ii) протокол 1, хавсралтын дэд хавсралт, эсхүл конвенцийн хавсралтын дэд хэсэг (f) (iii)-т заасан журмын дагуу нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан тохиолдолд, дээр дурдсан нөхцөлийн дагуу хүлээн зөвшөөрсөн гэж тооцогдох нэмэлт,

өөрчлөлт нь тал тус бүрийн хувьд хүлээн зөвшөөрсөн өдрөөс хойш зургаан сарын дараа; Энэхүү хугацаанаас өмнө хүлээн зөвшөөрөөгүй, эсхүл дэд хэсэг (f) (ii)-ын дагуу баталсан тухай тодорхой мэдэгдэх шаардлагын тухай мэдэгдэл хийсэн талуудад энэхүү заалт хамаарахгүй.

3. Хурлаар нэмэлт, өөрчлөлт оруулах:

а) талуудын гуравны нэгээс доошгүй хувь нь дэмжсэн аль нэг талын хүсэлтээр энэхүү конвенцид оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийг хэлэлцүүлэх зорилгоор байгууллагаас талуудын хурлыг зарлах;

б) хуралд хүрэлцэн ирж, санал хураалтад оролцсон талуудын гуравны хоёрын саналаар баталсан нэмэлт, өөрчлөлт тус бүрийн талаар түүнийг хүлээн зөвшөөрүүлэх зорилгоор хэлэлцэн тохиролцогч тал тус бүрт байгууллагын ерөнхий нарийн бичгийн дарга мэдэгдэх;

с) бага хурлаас өөрөөр шийдвэрлээгүй бол нэмэлт, өөрчлөлтийг дээр заасан (f)(ii) болон (2) (g) хэсэгт тодорхойлсон журмын дагуу хүлээн зөвшөөрсөн бөгөөд хүчин төгөлдөр болсон гэж тооцно.

4.

а) нэмэлт хавсралтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан тохиолдолд энэхүү зүйлд дурдсан “конвенцийн тал” гэж тухайн хавсралтыг биелүүлэх үүрэг бүхий талыг хэлнэ.

б) хавсралтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулахыг хүлээн зөвшөөрөхөөс татгалзсан аливаа талыг зөвхөн тухайн хавсралтыг хэрэглэхэд тал биш гэж үзнэ.

5. Шинэ хавсралтыг батлах болон хүчин төгөлдөр болгоход конвенцийн зүйлд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтийг батлах болон хүчин төгөлдөр болгоход дагаж мөрддөг журмыг нэгэн адил хэрэглэнэ.

6. Өөрөөр тодорхой заагаагүй бол, энэхүү зүйлийн дагуу конвенцид оруулсан хөлөг онгоцны бүтэцтэй холбоотой нэмэлт, өөрчлөлтийг зөвхөн ёроолыг нь тавьсан барилгын гэрээт бүхий хөлөг онгоцонд, хэрэв барилгын гэрээ байхгүй тохиолдолд, нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш хэрэглэнэ.

7. Протокол, эсхүл хавсралтад оруулсан аливаа нэмэлт, өөрчлөлт нь тухайн протокол, эсхүл хавсралтын агуулгатай холбоотой байх бөгөөд энэхүү конвенцийн зүйлд нийцнэ.

8. Байгууллагын ерөнхий нарийн бичгийн дарга нь энэхүү зүйлийн дагуу хүчин төгөлдөр болсон аливаа нэмэлт өөрчлөлт болон нэмэлт, өөрчлөлт тус бүр хүчин төгөлдөр болсон өдрийн талаар талуудад мэдээлнэ.

9. Энэхүү зүйлийн дагуу нэмэлт, өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрсөн, эсхүл эсэргүүцсэн мэдэгдлийг байгууллагын ерөнхий нарийн бичгийн даргад бичгээр хүргүүлнэ. Ерөнхий нарийн бичгийн дарга нь мэдэгдэл болон түүнийг хүлээн авсан өдрийн талаар конвенцийн талуудад мэдээлнэ.

17 дугаар зүйл

Техникийн хамтын ажиллагааг дэмжих

Конвенцийн Талууд байгууллага болон олон улсын байгууллагатай зөвлөлдөн Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын байгаль орчны хөтөлбөрийн гүйцэтгэх захирлын тусламж болон зохицуулалттайгаар дараахь асуудлаар техникийн туслалцаа авах тухай хүсэлт гаргасан талуудад конвенцийн зорилт болон зорилгыг хөгжүүлэх зорилгоор дэмжлэг үзүүлнэ:

1. шинжлэх ухаан болон техникийн боловсон хүчний сургалт;
2. хүлээн авах болон хянахад шаардагдах тоног төхөөрөмж, хэрэгслийг нийлүүлэх;
3. хөлөг онгоц далайн орчинг бохирдуулахаас сэргийлэх, эсхүл бохирдлыг багасгахад чиглэгдсэн бусад арга хэмжээ, үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд туслалцаа үзүүлэх;
4. судалгаа хийхийг дэмжих.

18 дугаар зүйл **Цуцлах**

1. Энэхүү конвенц, эсхүл аль нэг нэмэлт хавсралтыг конвенцийн аль нэг тал энэхүү конвенц, эсхүл хавсралт хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш 5 жил өнгөрсний дараа хэзээ ч цуцалж болно.

2. Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад бичгээр мэдэгдсэнээр цуцлалтыг гүйцэтгэх бөгөөд тэрээр ийнхүү аливаа мэдэгдэл хүлээн авсан өдөр болон цуцлалт нь хүчин төгөлдөр болох өдрийн талаар бусад талуудад мэдээлнэ.

3. Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга цуцлах тухай мэдэгдлийг хүлээн авсан өдрөөс хойш арван хоёр сар, эсхүл мэдэгдэлд заасан өөр, урт хугацаа өнгөрсний дараа цуцлалт хүчин төгөлдөр болно.

19 дүгээр зүйл **Хадгалуулах болон бүртгүүлэх**

1. Конвенцийг байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга хадгалах бөгөөд тэрээр конвенцийн баталгаажуулсан үнэн зөв хувийг энэхүү конвенцид гарын үсэг зурсан, эсхүл нэгдэн орсон улсад дамжуулна.

2. Конвенц хүчин төгөлдөр болмогц уг бичвэрийг байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын дүрмийн 102 дугаар зүйлийн дагуу бүртгүүлэх болон хэвлүүлэх зорилгоор Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад дамжуулна.

20 дугаар зүйл **Хэл**

Энэхүү конвенцийг англи, франц, орос болон испани хэлээр нэг хувь үйлдсэн бөгөөд эх бичвэр бүр адил хүчинтэй байна. Араб, герман, итали болон япон хэлний албан ёсны орчуулгаар хийх бөгөөд гарын үсэг зурсан эхийн хамт хадгална.

Дээр дурдсаныг нотолж, зохих ёсоор Засгийн газраас эрх олгосон дараахь хүмүүс конвенцид гарын үсэг зурав.

Нэг мянга есөн зуун далан гурван оны арван нэгдүгээр сарын хоёрны өдөр Лондон хотод үйлдэв.